

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	2
2. Historia żaglowca.....	2
3. Regulamin statku.....	3
3.1. Postanowienia ogólne	
3.2. Załoga	
3.3. Organizacja życia na statku	
a. Zaokrętowanie i wyokrętowanie	
b. Szkolenie załogi	
c. Podział na wachty	
d. Rozkład dnia	
e. Dyscyplina i zachowanie na statku	
4. Alarmy i zasady bezpieczeństwa.....	7
4.1. Alarm opuszczenia statku	
4.2. Alarm pożarowy	
4.3. Alarm „człowiek za burtą”	
4.4. Alarm wodny	
4.5. Zasady bezpieczeństwa	
5. Obsługa statku.....	9
5.1. Takielunek	
5.2. Plan wnętrza	
5.3. Manewry portowe	
5.4. Obsługa żagli	
5.5. Manewry pod żaglami	
5.6. Wyposażenie nawigacyjne	
5.7. Wyposażenie ratunkowe i przeciwpożarowe	
6. Ceremoniał morski i zwyczaje.....	16

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

1. Wprowadzenie

Niniejszy podręcznik przeznaczony jest dla użytkowników żaglowca „Generał Zaruski”. Stanowi zbiór najważniejszych informacji dotyczących zasad panujących na statku, bezpieczeństwa oraz właściwej eksploatacji jednostki.

STS „Generał Zaruski” jest statkiem szkolnym, w związku z tym uczestnicy rejsów stanowią załogę. Biorą udział praktycznie we wszystkich pracach związanych z eksploatacją żaglowca – uczestniczą w wachtach nawigacyjnych i manewrach, pomagają w przygotowaniu posiłków i pracach bosmańskich, dbają również o porządek na statku. Wszystkie czynności przebiegają pod okiem doświadczonej i wykwalifikowanej kadry.

Z uwagi na tradycyjny charakter żaglowca wymagający od załogi wysiłku, współpracy, wzajemnego szacunku i dyscypliny, „Generał Zaruski” doskonale nadaje się do celów wychowawczych. Stąd też oferta rejsów skierowana jest przede wszystkim do młodzieży w wieku 15-25 lat.

2. Historia żaglowca

Żaglowiec, z inicjatywy generała Mariusza Zaruskiego, został zbudowany w Szwecji w 1939 roku. Jacht miał być pierwszym z serii dziesięciu bliźniaczych jednostek przeznaczonych dla Związku Harcerstwa Polskiego. Ambitne plany przerwał jednak wybuch II wojny światowej, którą jednostka spędziła w Szwecji. W styczniu 1946 roku została dostarczona do Polski i przez ówczesne władze przydzielona Lidze Przyjaciół Żołnierza, później przekształconej w Ligę Obrony Kraju. Od tego czasu, przez prawie 60 lat morskiej służby, przez jego pokład przewinęły się tysiące młodych żeglarzy, a wśród nich takie znakomitości jak Leonid Teliga, Krzysztof Baranowski, Zdzisław Pieńkawa czy Roman Paszke. „Zaruski” wziął udział w dwóch wielkich, jak na ówczesne czasy, wyprawach – do Narwiku i na Spitsbergen.

Przez ostatnie lata (od 2003 roku) ten piękny, historyczny żaglowiec stał beczynnie i popadał w ruinę. Pod koniec 2008 roku jednostką zainteresowały się władze Miasta Gdańska. Po uzyskaniu ekspertyzy Polskiego Rejestru Statków, że jacht nadaje się do odbudowy, odkupiły go i uruchomiły program rewitalizacji „Gdańsk ratuje żaglowiec”. W 2012 roku, po prawie trzech latach odbudowy, STS „Generał Zaruski” wrócił do służby morskiej.

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

3. Regulamin

3.1. Postanowienia ogólne

- a. Regulamin określa zasady organizacji życia i przebiegu służby na STS General Zaruski.
- b. Zapoznanie się z regulaminem i jego akceptacja jest warunkiem udziału w rejsie.
- c. Wszelkie sprawy nie określone w regulaminie rozstrzygane są w oparciu o:
 - przepisy Kodeksu Morskiego,
 - zasady dobrej praktyki morskiej,
 - zarządzenia i zalecenia kapitana statku.

3.2. Załoga

Ze względu na szkoleniowy charakter STS „Generał Zaruski”, wszyscy zaokrętowani użytkownicy żaglowca nazywani są załogą. Załogę dzielimy na stałą i szkolną.

Załoga stała

Załoga stała jest zatrudniona przez armatora statku. Stanowią ją kapitan, bosman, oraz trzech oficerów wachtowych.

Kapitan – dowódca jachtu, jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo statku i załogi,

Bosman (oficer techniczny) – jest odpowiedzialny za właściwy stan techniczny całego żaglowca, nadzoruje manewry żeglarskie,

Oficerowie wachtowi – odpowiadają za przeszkolenie załogi w zakresie bezpieczeństwa i obsługi jachtu, pełnią wachty nawigacyjne dbając o bezpieczeństwo żeglugi, nadzorują manewry żeglarskie, prowadzą zajęcia edukacyjne.

Załoga szkolna

Załogę szkolną stanowią pozostali uczestnicy rejsu podzieleni na wachty. W każdej wachcie wyznacza się **starszego wachty** - najbardziej doświadczonego żeglarza, który pomaga w organizowaniu prac swojej wachty.

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

3.3. Organizacja życia na statku

a. Zaokrętowanie i wyokrętowanie

Zaokrętowanie uczestników następuje w momencie przyjęcia na statek i przekazania starszemu oficerowi stosownych dokumentów (paszportu lub dowodu osobistego) do depozytu i wpisania na listę załogi.

Wyokrętowanie następuje po całkowitym sklarowaniu statku i zwróceniu załodze dokumentów oddanych do depozytu przy zaokrętowaniu.

b. Szkolenie załogi

Szkolenie na STS „Generał Zaruski” można podzielić na dwie kategorie.

Pierwsza to szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i obsługi jachtu. Obejmuje zapoznanie się z:

- rozkładem alarmowym,
- rozmieszczeniem sprzętu ratunkowego i przeciwpożarowego,
- rozmieszczeniem wyjść awaryjnych,
- działaniem pasów ratunkowych i pasów bezpieczeństwa,
- obsługą takielunku i urządzeń pokładowych.

Druga, równie ważna kategoria szkolenia to rozwój osobisty uczestników przez zdobywanie wiedzy i umiejętności żeglarskich, naukę pracy w grupie, poznanie swoich atutów i słabości, rozwijanie zainteresowań i wyznaczenie nowych horyzontów myślenia.

c. Podział na wachty

Załoga bierze udział w następujących wachtach:

- wachta nawigacyjna
- wachta kotwiczna
- wachta kambuzowa
- wachta portowa

Obowiązujący rozkład wacht jest wywieszony w kabinie nawigacyjnej i mesie załogowej.

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

Wachta nawigacyjna

- jest odpowiedzialna za bezpieczne prowadzenie jachtu, w szczególności: sterowanie, prowadzenie nawigacji, nasłuch radiowy, obserwację wzrokową i radarową, przestrzeganie prawa drogi, noszenie odpowiednich świateł lub znaków dziennych, odbiór prognoz pogody, ostrzeżeń i komunikatów bezpieczeństwa, prowadzenie dziennika jachtowego oraz wykonywanie niezbędnych manewrów żeglarskich,
- rozpoczyna się na zbiórce na pokładzie rufowym po stronie nawietrznej pięć minut przed planowym objęciem wachty,
- na wachtę załoga wychodzi ubrana odpowiednio do warunków pogodowych i w pasach asekuracyjnych,
- przed rozpoczęciem wachty, oficer wachtowy udziela instrukcji, a starszy wachty przydziela stanowiska załogantom,
- objęcie i przekazanie wachty powinno nastąpić punktualnie, o godzinie zgodnej z rozkładem wacht,
- podczas pełnienia wachty nawigacyjnej można zejść pod pokład tylko za zgodą oficera wachtowego,
- w godzinach 22:00-07:00 co godzinę wyznaczona przez oficera wachtowego osoba dokonuje obchodu wnętrza statku zwracając uwagę na wszelkie niepokojące sytuacje: dym lub nieznaną zapach, wyłączenie niepotrzebnych świateł, zabezpieczenie ruchomych przedmiotów itp.,
- kończy się po przekazaniu służby następnej wachtce, zbiórce na pokładzie rufowym po stronie nawietrznej i zwolnieniu wachty przez oficera wachtowego.

Wachta kotwiczna:

- jest odpowiedzialna za obserwację sytuacji na morzu (kotwiczowisku) podczas postoju na kotwicy, kontrolę pozycji geograficznej i głębokości, sprawdzanie trzymania kotwicy i położenia łańcucha, kontrolę prawidłowego oświetlenia statku, nasłuch radiowy,
- utrzymuje porządek na pokładzie i dokonuje obchodu statku analogicznie do wachty nawigacyjnej w godzinach 22:00-07:00,
- wachtę wraz z oficerem wachtowym może pełnić dwóch zmieniających się co godzinę załogantów, jeśli warunki na to pozwalają.

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

Wachta kambuzowa:

- trwa 24 godziny, zmiana następuje o godzinie 22:00,
- przygotowuje i wydaje posiłki o godzinach ustalonych w planie dnia,
- sprząta po posiłkach i zmywa naczynia,
- dba o utrzymanie porządku w kambuzie,
- bezwzględnie przestrzega zasad higieny i bezpieczeństwa.

Wachta portowa:

- odpowiada za bezpieczne zacumowanie statku, kontrolując pracę cum i odbijaczy,
- odpowiada za właściwy dozór nad statkiem, m.in. sprawdzając osoby wchodzące i opuszczające statek,
- utrzymuje porządek na pokładzie i dokonuje obchodu statku w godz. 22:00-07:00.

d. Rozkład dnia

Na STS General Zaruski obowiązuje następujący rozkład dnia:

07:00	pobudka
07:00-07:30	toaleta poranna
07:30	śniadanie
08:00	podniesienie bandery, apel na pokładzie
08:30-09:30	happy hour – sprzątanie statku
10:00-12:00	zajęcia programowe
13:30	obiad
16:30	podwieczorek
19:30	kolacja
22:00-07:00	cisza nocna

e. Dyscyplina i zachowanie na statku

Aby żegluga na STS General Zaruski była bezpieczna i przyjemna, każdy członek załogi szkolnej zobowiązany jest do:

- wykonywania komend i poleceń załogi stałej,
- przestrzegania zasad bezpieczeństwa opisanych w niniejszym podręczniku,
- przestrzegania zakazu spożywania alkoholu, palenia tytoniu oraz stosowania innych środków psychoaktywnych (narkotyków, używek itp.)
- oszczędzania wody słodkiej, której zasoby na statku są ograniczone,

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

- używania toalet zgodnie z instrukcją załogi stałej,
- utrzymywania porządku na swojej koi i w najbliższym otoczeniu, a także trzymania rzeczy osobistych w szafkach i schowkach do tego przeznaczonych,
- szanowania wyposażenia żaglowca oraz rzeczy pozostałych członków załogi.

Dodatkowo załoga szkolna powinna stosować się do następujących zasad:

- kabina nawigacyjna przeznaczona jest wyłącznie dla załogi stałej oraz członka załogi szkolnej pełniącego funkcję asystenta nawigacyjnego podczas żeglugi,
- załoga szkolna może korzystać wyłącznie z toalet dziobowych,
- zabrania się wnoszenia na pokład naczyń i jedzenia,
- zabrania się stania w zejściówkach i pozostałych ciągach komunikacyjnych na statku,
- zakazuje się wyrzucania śmieci za burtę, zarówno w porcie jak i podczas żeglugi,
- przy objawach choroby morskiej należy wymiotować za burtę po stronie zawietrznej używając pasów bezpieczeństwa; nie należy używać do tego celu umywalk i toalet.

4. Alarmy i zasady bezpieczeństwa

Ustala się następujące sygnały alarmowe:

Alarm ogólny, np. opuszczenia statku, człowiek za burtą, wodny	••••• —
Alarm pożarowy	•• —

4.1. Alarm opuszczenia statku

Alarm ten jest ogłaszany przez kapitana statku lub osobę przez niego wyznaczoną. Cała załoga ubrana jak najcieplej i wyposażona w pasy ratunkowe, możliwie najszybciej wychodzi na pokład i zbiera się przy tratwach ratunkowych wyznaczonych przez kapitana. Decyzję opuszczenia statku podejmuje kapitan.

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

4.2. Alarm pożarowy

Osoba, która pierwsza zauważy ogień lub wyczuje dym, podnosi alarm okrzykiem „**POŻAR**”, określając jego miejsce (np. „pożar w mesie załogowej”).

Następnie niezwłocznie przystępuje do gaszenia pożaru wykorzystując środki przeciwpożarowe znajdujące się najbliżej. Należy możliwie najszybciej zawiadomić członka załogi stałej, który ogłosi alarm pożarowy. Po usłyszeniu alarmu, cała załoga w pasach ratunkowych zbiera się na pokładzie przy tratwach ratunkowych.

4.3. Alarm „człowiek za burtą”

Załogant, który pierwszy zauważy człowieka za burtą, podnosi alarm okrzykiem „**CZŁOWIEK ZA BURTA**”, wrzuca najbliższe koło ratunkowe do wody, a następnie melduje namiar i odległość oraz wskazuje ręką obserwowanego człowieka.

4.4. Alarm wodny

Alarm ten jest ogłaszany w sytuacji zauważenia nieszczelności kadłuba statku. Po usłyszeniu alarmu cała załoga szkolna w pasach ratunkowych zbiera się na pokładzie przy tratwach ratunkowych.

4.5. Zasady bezpieczeństwa

- po zaokrętowaniu załoga musi przejść szkolenie obejmujące zapoznanie się z rozkładem alarmowym, instrukcją przeciwpożarową, rozmieszczeniem sprzętu ratunkowego i ppoż., rozmieszczeniem wyjść awaryjnych, a także dopasowanie pasów bezpieczeństwa i sprawdzenie pasów ratunkowych,
- na pokładzie należy poruszać się ostrożnie, nie biegać, nie chodzić boso ani w klapkach,
- poruszając się po statku w czasie żeglugi należy trzymać się jego stałych elementów (np. handrelingów) zgodnie z zasadą „jedna ręka dla jachtu, druga ręka dla siebie”,
- wszelkie drzwi na statku powinny być albo całkowicie otwarte i zablokowane albo całkowicie zamknięte. Pozwoli to uniknąć uderzenia drzwiami czy przytrzaśnięcia palców przy kołysaniu na fali,
- wejście na bukszpryt i maszty jest dozwolone wyłącznie za zgodą członka załogi stałej, po wcześniejszym przeszkoleniu i z użyciem pasów bezpieczeństwa,
- przed odnagowaniem jakiegokolwiek liny należy upewnić się do czego ona służy,
- nie wolno manipulować żadnym urządzeniem mechanicznym lub elektrycznym przez zgodę członka załogi stałej i wcześniejszego przeszkolenia,
- przy manewrach dochodzenia i odchodzenia od nabrzeża wychodzenie na brzeg jest dozwolone jedynie na polecenie członka załogi stałej,

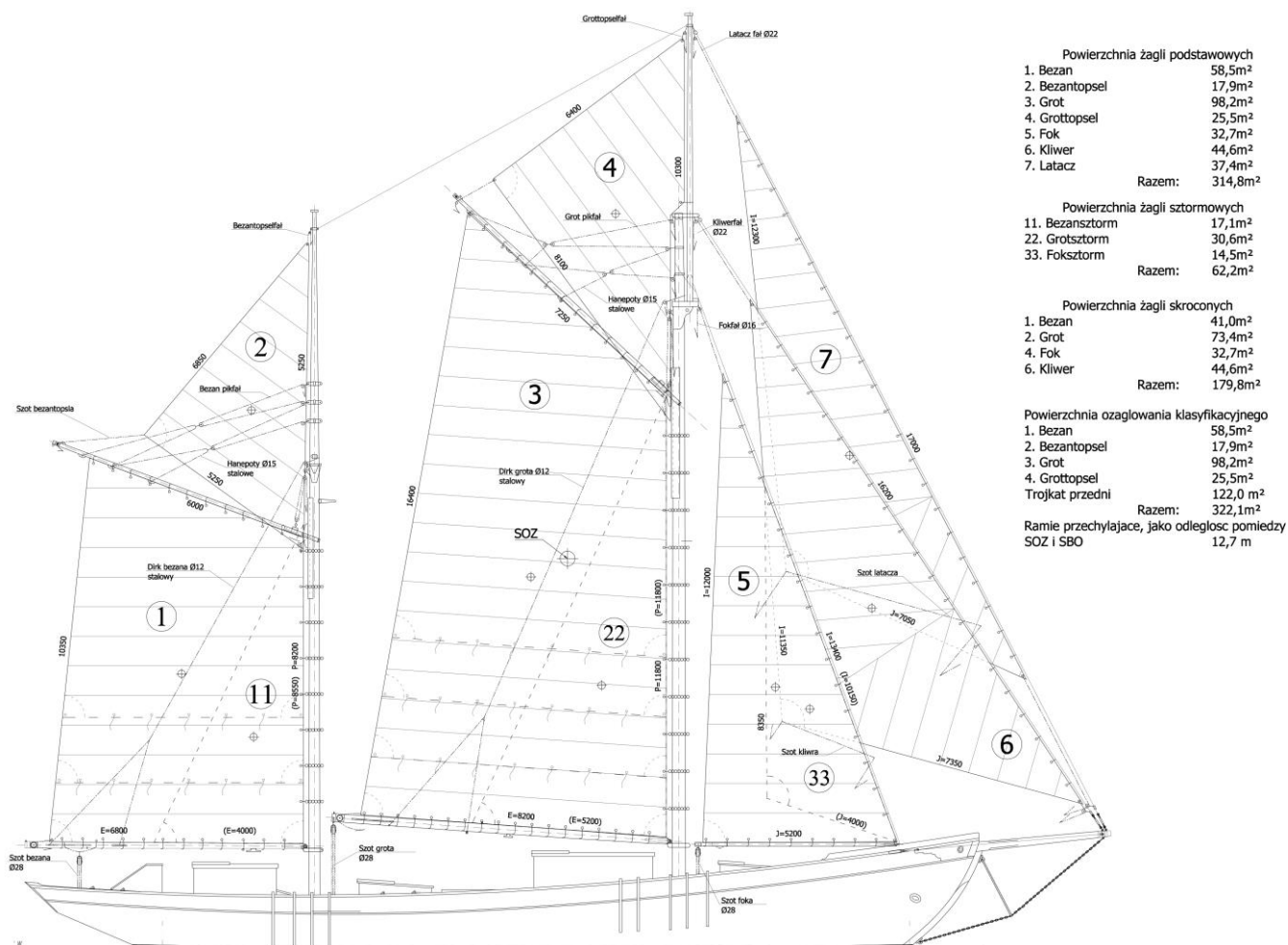
Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

- długie włosy powinny być spięte lub schowane pod czapką, zaleca się też zdjęcie wisiorków, pierścionków, kolczyków i innych ozdób mogących spowodować zranienie podczas pracy,
- należy zasztatować (zamocować) wszelkie przedmioty mogące niespodziewanie wypaść podczas żeglugi; dotyczy to szczególnie wyposażenia kambuza,
- pod pokładem nie wolno używać jakiegokolwiek źródła ognia,
- na statek wchodzi się i wychodzi jedynie przez trap lub w miejscu wyznaczonym przez załogę statku.

5. Obsługa statku

5.1. Takielunek

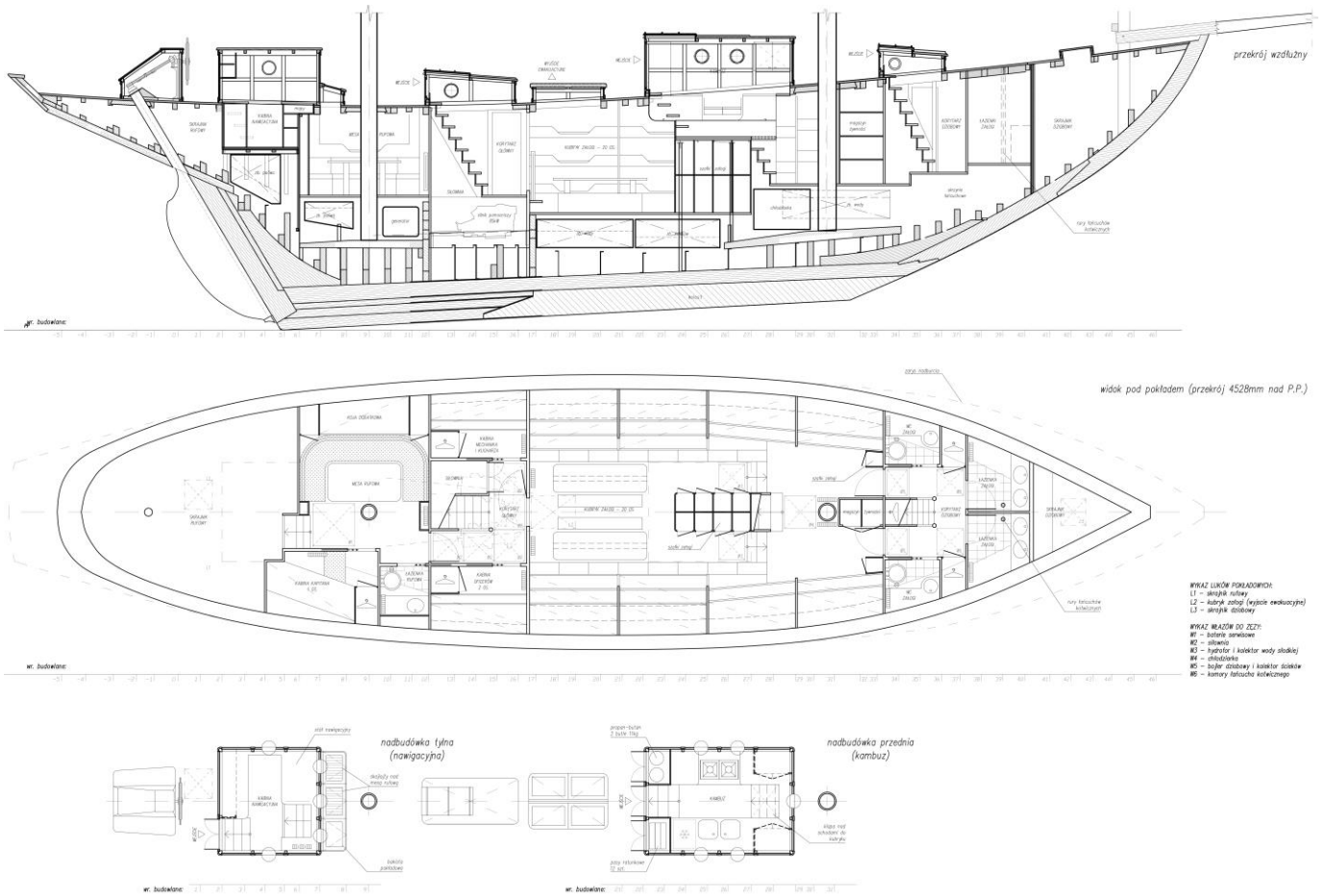

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

5.2. Plan wnętrza

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

Manewry portowe

Po usłyszeniu alarmu manewrowego cała załoga wychodzi na pokład i udaje się na wyznaczone stanowiska manewrowe. Przy wykonywaniu manewrów portowych ustala się następujący podział stanowisk i prac:

- Dziób: bosman z I wachtą odpowiadają za cumy i szpringi dziobowe,
- Rufa: oficer wachtowy z IV wachtą odpowiadają za cumy i szpringi rufowe,
- Śródokręcie: oficer wachtowy z II i III wachtą odpowiadają za chronienie burty za pomocą odbijaczy, wodowanie pontonu i przygotowanie trapu.

Członkowie załogi szkolnej pozostają do dyspozycji załogi stałej, pomagając między innymi w wybieraniu cum. Osoby nie biorące bezpośredniego udziału z manewrach powinny stać jak najbliżej diametralnej jachtu, tak żeby nie ograniczać pola widzenia załodze stałej.

5.3. Obsługa żagli

a. Sztaksle (latacz i kliwer)

Stawianie:

- rozwiązać sejzingi (krawaty)
- przygotować fał do wybierania
- przygotować kontrafał do luzowania
- odknagować i wyluzować szoty
- wybierać fał, luzować kontrafał
- luzować hals (latacz)
- wybrać i obłożyć fał
- wybrać i obłożyć hals (latacz)
- wybrać luz i obłożyć kontrafał
- wybrać i obłożyć zawietrzny szot
- sklarować liny

Zrzucanie:

- przygotować fał do luzowania
- przygotować kontrafał do wybierania
- przygotować hals do wybierania (latacz)
- przygotować zawietrzny szot do luzowania
- luzować szot
- luzować fał, wybierać kontrafał

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

- wybierać hals (latacz)
- wybrać i obłóżyć hals (latacz)
- wybrać i obłóżyć kontrafał
- wybrać luz i obłóżyć fał
- wybrać szoty
- sklarować żagiel, związać sejzingami
- sklarować liny

b. Fok

Stawianie:

- rozwiązać sejzingi
- przygotować fał do wybierania
- odknagować i wyluzować szot
- wybierać fał
- wybrać i obłóżyć fał
- wybrać i obłóżyć szot
- poluzować topenantę
- sklarować liny

Przy stawianiu foka na bomie szczególnie ważne jest, żeby żaden członek załogi nie przebywał w zasięgu pracy bomu.

Zrzucanie:

- przygotować fał do luzowania
- przygotować szot do luzowania
- wybrać topenantę
- luzować szot
- luzować fał
- wybrać i obłóżyć szot
- wybrać luz i obłóżyć fał
- sklarować żagiel, związać sejzingami
- sklarować liny

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

c. Grot i bezan

Stawianie:

- wybrać nawietrzne baksztagi
- wyluzować zawietrzne baksztagi
- rozwiązać sejzingi (krawaty)
- przygotować szoty topsła do luzowania
- przygotować pikfał i gardafał do wybierania
- luzować szot
- wybierać pikfał i gardafał
- luzować szoty topsła
- utrzymywać gafel w pozycji poziomej do momentu wybrania gardafału
- wybrać i obłożyć gardafał
- wybrać i obłożyć pikfał
- wybrać i obłożyć szot
- obłożyć szoty topsła
- wyluzować zawietrzną dirkę
- sklarować liny

Zrzucanie:

- przygotować pikfał i gardafał do luzowania
- wybrać zawietrzną dirkę
- luzować pikfał i gardafał
- utrzymywać pik gafla powyżej gardy
- wybierać luz na szotach topsła
- wybrać luz i obłożyć pikfał i gardafał
- wybrać i obłożyć szot
- wybrać baksztag
- sklarować żagiel, związać sejzingami
- sklarować liny

d. Topsle

Stawianie:

- wyjąć żagiel z worka i rozłożyć na pokładzie
- zamocować fały, hals i szot do rogów topsła
- wybierać równomiernie fały i szot
- luzować hals
- wybrać i obłożyć kolejno fały, hals i szot

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

Jeden fał topsla mocuje się do rogu fałowego, drugi fał (hak) na środku liku przedniego w celu dociągnięcia żagla do masztu.

Zrzucanie:

- luzować fały i szot
- wybierać hals ściągając żagiel na pokład
- odwiązać fały, szot i hals od rogów żagla
- sklarować żagiel i schować do worka
- sklarować liny

5.4. Manewry pod żaglami

W zależności od rodzaju manewru, warunków pogodowych oraz poziomu wyszkolenia załogi, manewry pod żaglami wykonuje się całą załogą lub mniejszą grupą. Zazwyczaj prace przy żaglach towarzyszące ostrzeniu/odpadaniu podczas zmiany kursu lub zmiany kierunku wiatru, wykonuje wachta nawigacyjna. Natomiast zwroty pod pełnymi żaglami wykonuje zwykle cała załoga.

Zwrot przez sztag

Na komendę „przygotować się do zwrotu przez sztag”:

- przygotować szoty zawietrzne sztakli (latacz, kliwer) do luzowania
- przygotować szoty nawietrzne sztakli (latacz, kliwer) do wybierania
- wybrać szoty grota i bezana
- przygotować zawietrzne baksztagi do wybierania
- przygotować nawietrzne baksztagi do luzowania

Na komendę „zwrot” (po przejściu linii wiatru):

- luzować/wybrać odpowiednie baksztagi
- luzować/wybierać odpowiednie szoty sztakli
- wyluzować odpowiednio szot foka
- wyluzować odpowiednio szoty grota i bezana
- wyluzować dirki zawietrzne
- wybrać dirki nawietrzne
- sklarować liny

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

Zwrot przez rufę

Na komendę „przygotować się do zwrotu przez rufę”:

- przygotować szoty zawietrzne sztaksli (latacz, kliwer) do luzowania
- przygotować szoty nawietrzne sztaksli (latacz, kliwer) do wybierania
- zdjąć wszystkie kontraszoty
- wybrać do diametralnej szot foka
- wybrać do diametralnej szoty grota i bezana
- przygotować zawietrzne baksztagi do wybierania
- przygotować nawietrzne baksztagi do luzowania

Na komendę „zwrot” (po przejściu linii wiatru):

- luzować/wybrać odpowiednie baksztagi
- luzować/wybierać odpowiednie szoty sztaksli
- wyluzować szot foka
- wyluzować szoty grota i bezana
- wyluzować dirki zawietrzne
- wybrać dirki nawietrzne
- założyć kontraszoty
- sklarować liny

5.5. Wyposażenie nawigacyjne i komunikacyjne

- mapy tradycyjne
- pomoce nawigacyjne
- sekstant
- namiernik kompasowy
- ploter map elektronicznych (chartplotter)
- odbiornik GPS
- system AIS
- echosonda
- radar
- NAVTEX
- radiotelefon UKF z DSC (stacjonarny)
- 3 x przenośny radiotelefon UKF
- telefon satelitarny
- radiopława awaryjna EPIRB
- transponder radarowy (SART)

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

5.7. Wyposażenie ratunkowe i przeciwpożarowe

Wyposażenie ratunkowe:

- 3 x 12 osobowe tratwy ratunkowe SOLAS A-pack (boczne ściany nadbudówki kambuzowej)
- 2 koła ratunkowe z linką (przednia ściana nadbudówki kambuzowej)
- 2 koła ratunkowe zaopatrzone w pławki świetlno-dymne (boczne ściany maszynki sterowej)
- łódź ratownicza pneumatyczna z silnikiem 20KM (śródkręcie, prawa burta)
- pasy ratunkowe i asekuracyjne (na każdej koi)
- środki pirotechniczne (kabina nawigacyjna)
- wyrzutnia linki ratunkowej (kabina nawigacyjna)

Wyposażenie przeciwpożarowe:

- gaśnice proszkowe ABC (forpik, kambuz, mesa załogowa, mesa oficerska, kabina nawigacyjna, siłownia)
- gaśnica proszkowa ABF (kambuz)
- koce gaśnicze (kambuz, siłownia)
- system gaszenia siłowni (sterowanie w kabinie nawigacyjnej)
- pompa ochrony P-POŻ (wylot wody – śródkręcie, prawa burta)

Podręcznik użytkownika STS „Generał Zaruski”

Ceremoniał morski i zwyczaje

- jacht stojący w porcie lub na kotwicy nosi banderę od godziny 08:00 czasu lokalnego do zachodu słońca,
- jacht będący w morzu nosi banderę niezależnie od pory dnia,
- w morzu banderę nosi się pod pikiem gafla bezanmasztu, a w porcie i na kotwicy – na flagsztoku,
- na obcych wodach wewnętrznych i w porcie obcego państwa podnosi się flagę tego państwa pod prawym salingiem grotmasztu,
- zbiórka do podniesienia bandery zaczyna się codziennie o 07:55 na pokładzie rufowym,
- bandera powinna być obsługiwana przez dwóch żeglarzy; przy podnoszeniu i opuszczaniu bandera nie może dotykać pokładu,
- podnoszenie bandery odbywa się punktualnie o godzinie 08:00 na komendę członka załogi stałej. Ustala się następujące komendy: „*bacność, na banderę patrz, banderę podnieść*”, następnie po podniesieniu bandery następuje komenda „*spocznij*”. Podczas podnoszenia bandery wyznaczony załogant wybija szklanki dzwonem okrętowym. Po podniesieniu załoganci wyznaczeni do bandery i dzwonu wracają do reszty załogi. W czasie apelu kapitan podsumowuje najważniejsze wydarzenia poprzedniego dnia i omawia plan dnia bieżącego.
- opuszczenie bandery odbywa się bez zbiórki przed dwóch wyznaczonych żeglarzy, po opuszczeniu bandera powinna być starannie zwinięta i schowana w odpowiednim miejscu w kabinie nawigacyjnej,
- salut banderą odbywa się na komendę kapitana lub innego członka załogi stałej; polega na opuszczeniu bandery do połowy wysokości gafla lub flagsztoku i podniesieniu jej w marszowe miejsce, ale dopiero po odpowiedzi salutowanej jednostki polegającej na opuszczeniu swojej bandery do połowy i szybkim jej podniesieniu. Banderą salutuje się przede wszystkim: okrętom wojennym niezależnie od przynależności państwowej, statkom ratowniczym z krzyżem maltańskim na burcie, większym od siebie jachtom i żaglowcom oraz Pomnikowi Bohaterów Westerplatte w Gdańsku.
- w razie ogłoszenia żałoby na jachcie lub w porcie, bandera zostaje opuszczona do połowy. Jeśli żałoba trwa dłuższy czas, banderę podnosi się do szczytu, a następnie opuszcza do połowy,
- podczas świąt państwowych i innych szczególnych okazji na jachcie stawia się galę flagową złożoną z flag MKS. Wielką galę flagową stawia się w osi symetrii jachtu od dziobu do rufy przez topy masztów (tylko w porcie i na kotwicy), a małą galę flagową stawia się od prawej burty przez top grotmasztu do lewej burty (tylko podczas płynięcia na silniku).